

A szám tanulmányainak és szemléinek angol nyelvű összefoglalói

Study paths of students with disabilities in the light of higher education administrative data

Anett Hrabéczy – Gabriella Pusztai

Abstract

The focus of our research is on the students who are called students with disabilities by the current Higher Education Act in Hungary. The actuality of examining students with disabilities in higher education is that after the millennium, the number of these students increased at universities as a result of the expansion of higher education. But Hungarian law only deals with their presence since 2007. Earlier research have studied the accessibility and inclusive practices of the institutions internationally and nationally, but little attention has been paid to their academic career and study success. For this reason, our study examines the study paths of students with disabilities in higher education using quantitative research methods, analyzing the complete statistical data of the higher education information system. In our research, we sought to answer the question of the rate and risk of drop-out in higher education in the studied group. According to our results, students with disabilities have a better chance to get admitted from settlements with more favorable status. Among them, male students are more likely to enter higher education, but women are more likely to graduate. Students with disabilities more often over-run, while they use less passive semesters, and the drop-out rate is lower among them.

Keywords: special educational needs, disability, equal opportunities, higher education, drop-out

Investigation of factors affecting perceived teacher efficiency during compulsory digital education (Part 2). The relationship of self-efficacy with personal characteristics and certain factors of teachers' work

Balázs Jagodics – Kitti Kóródi – Éva Szabó

Abstract

The pandemic has created a critical situation in public education as well. In the spring of 2020, teachers had only days to transit to the digital form of education. The success of adapting to the new situation depended on a number of factors. In our previous study, we presented the characteristics of teacher self-efficacy during this period (Author et al, 2020). In the present study, we focus on the factors that influenced how much educators felt effective. In our online survey, 769 educators participated from all over the country (MAge = 46,3 years, SD = 9,39). We examined the relationship between self-efficacy and relative self-efficacy with some demographic and work-related characteristics. Our results showed that the educators' age and experience were not associated with the efficiency-experience. However, those who had to homeschool their own school-age children worked an average of two hours more per day. The subject taught in the largest number of hours did not affect the efficiency-experience, but previous experience in using digital tools clearly improved teachers' experience of efficiency. Surprisingly, teachers of 1-4. class reported highest, and teachers of 9-13. class the lowest self-efficacy. Our research has shown that the self-efficacy of educators depended on the combined effect of many factors in the period of digital education, and the picture cannot be considered uniform at all.

Keywords: COVID-19, coronavirus pandemic, teacher self-efficacy, digital education, subjects, digital competence

Educators in the focus of a developmental program

Mátyás Turós – Dorner László

Abstract

Early school leaving (ESL) poses a serious challenge for most countries, including Hungary (González-Rodríguez et al., 2019). In line with international ESL trends, the purpose of the Complex Foundation Program is to provide the groundwork of preventive measures that set out to slacken the number of early school leavers, who do not complete an educational program. It also aims to create an adaptive pedagogical culture and to aid the professional development of teachers in accordance with the above mentioned goals. Furthermore, it intends to operate a professional support system for educators. We examined the practices of teaching arrangements of educators participating in the program, their attitude towards the program, the methodological sensitivity of educators, and their strategies of facing the challenges in relation to ESL. Our findings are based on the online opening (N=822) and closing (N=917) surveys for the academic year 2019/2020. In this study we present the results of the quantitative data analysis. The qualitative analysis of the responses to the open-ended questions of the online survey and that of the teacher interviews will be elaborated on extensively in another paper.

Keywords: Complex Foundation Program; early school leaving; dropout

We do not learn for school but for life – or the relationship between psychological capital and entrepreneurial competence

Andrea Hornyák – Szilvia Fodor

Abstract

The concept of psychological capital has a central role in both positive psychology and economics, and can be defined as follows: “the state of positive psychological development of an individual, which builds on the following elements: self-efficacy, optimism, hope and resilience” (Nagy, 2017). Similarly, entrepreneurial competence is also associated with human capital, and is one of the eight key competences required for lifelong learning as defined by the European Union. Both factors are at play in the individual’s performance at school and work, satisfaction and in the pursuit of a happier life. Our research aims to present the role of psychological capital and entrepreneurial competence in the labour market and education, as well as the relationship between psychological capital, entrepreneurial competence and school performance.

The survey was conducted with the participation of 342 students from grammar school, economic high school or other high schools. A questionnaire was used in the survey, including multiple subparts: questions on performance, General Self-efficacy Scale, Life Orientation Test, Hope Scale, Brief Resilience Scale, Entrepreneurial competence questionnaire and test on financial knowledge. Our research found a significant positive correlation between psychological capital, entrepreneurial competence and school performance. Our cluster analysis revealed 3 separate groups with completely different psychological capital profiles. By using the SEM model, we managed to identify self-efficacy, flexibility and the combination of hope and motivation as the direct sources of entrepreneurial competence.

It can be concluded that individuals possessing a higher level of psychological capital have higher entrepreneurial competence and better school achievement. In our view, public education should – by embracing the approach of positive psychology – take a prominent role in teaching students how to recognise and enrich their personal competences, whereby their performance and well-being can also be improved.

Keywords: psychological capital, entrepreneurial competence, school performance, high-school students

Fundamental issues of atypical development

Enikő Györkő

Abstract

Atypical development is caused by the interaction of innate and environmental factors. Certain hypotheses aiming at explaining atypical development have different understanding of the etiological background. These alternative interpretations led to various methods which helped to achieve deeper understanding of developmental disorder. Moreover, it is a well-known fact that neurological dysfunctions can cause delay in the postnatal development of the nerve system thus leading to atypical development. Symptoms of severe disorders overlap causing numerous anomalies, hence their understanding is essential for special education and in choosing the right psychological therapy.

Keywords: atypical development, neurodevelopment disorder, neuropsychology, early childhood, intervention

Szerkesztőség:
Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi
Kar Dékáni Hivatal,
6722 Szeged Egyetem u. 2.
Tel.: 06 30 3523226
e-mail: janos.gecz@gmail.com

Elektronikus változat,
közlési feltételek:
www.iskolakultura.hu

Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest
Előfizetésben megrendelhető:
• az ország bármely postáján,
• a hírlapot kézbesítőknél,
• www.posta.hu WEBSHOP-ban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
• e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu
címen,
• telefonon 06-1-767-8262 számon,
• levélben a MP Zrt. 1900 Budapest
címen.

Külföldre és külföldön előfizethető
a Magyar Posta Zrt.-nél:
• www.posta.hu WEBSHOP-ban
(<https://eshop.posta.hu/storefront/>),
• 1900 Budapest,
• 06-1-767-8262,
• hirlapelofizetes@posta.hu

Előfizetési díj számonként 500 Ft.

Megjelenik havonta.

Lapunk példányai elérhetőek
az Írók Boltjában
(1061 Budapest, Andrásy u. 45.).

15. *H. Nagy Péter* (2002, szerk.): *Ady-értelmezések*
16. *Kéri Katalin* (2002): *Nevelésügy a középkori
iszlámban*
17. *Géczi János* (2003): *Rózsahagyományok*
18. *Kocsis Mihály* (2003): *A tanárképzés megítélése*
19. *Gelencsér Gábor* (2003): *Filmolvasókönyv*
20. *Takács Viola* (2003): *Baranya megyei tanulók
tudásstruktúrája*
21. *Lajtai L. László* (2004): *Nemzetkép és iskola,
1777–1888*
22. *Franyó István* (2004): *Biológiai műveltségünk*
23. *Golnhofer Erzsébet* (2004): *Pedagógiai nézetek
Magyarországon, 1945–1948*
24. *Bárdos Jenő* (2004): *Nyelvpedagógiai
tanulmányok*
25. *Kamarás István* (2005): *Olvasásügy*
26. *Géczi János* (2005): *Pedagógiai tudásátadás*
27. *Révay Valéria* (2005, szerk.): *Nyelvészeti
tanulmányok*
28. *Pukánszky Béla* (2005, 2006):
Gyermekszemlélet a 19. században
29. *Szépe György – Medve Anna* (2005, 2006,
szerk.): *Anyanyelvi nevelési tanulmányok I.*
30. *B. Nagy Ágnes – Medve Anna – Szépe György*
(2006, szerk.): *Anyanyelvi nevelési
tanulmányok II.*
31. *Géczi János* (2006): *Az iskola kultúrája: nevelés
és tudomány*
32. *Kelemen Elemér* (2007): *A tanító a történelem
sodrában. Tanulmányok a magyar tanítóóság
19–20. századi történetéből*
33. *Medve Anna – Szépe György* (2008, szerk.):
Anyanyelvi nevelési tanulmányok III.
34. *Boros János* (2009): *Filozófia!*
35. *Hoffmann Zsuzsanna* (2009): *Antik nevelés*
36. *Orbán Jolán* (2010): *Jacques Derrida szakmai
hitvallása*
37. *Boros János* (2010): *A tudomány, a tudás és az
egyetem*
38. *Géczi János* (2010): *Sajtó, kép, neveléstörténet*
39. *Révay Valéria* (2010): *A nyelvhasználat
szintjei a XVII–XIX. században Északkelet-
Magyarországon*
40. *Medve Anna – Farkas Judit – Szabó Veronika*
(2010): *4×12 mondat*
41. *Koltai Zsuzsa* (2011): *A múzeumi
kultúráközvetítés változó világa*
42. *Boros János* (2011): *Demokrácia és szabadság*
43. *Érfalvy Livia* (2012): *Kosztolányi írásművészete*
44. *Nagy Péter Tibor* (2012): *Oktatás, -történet,
-szociológia*
45. *Horváth József* (2012): *Íráspedagógiai
tanulmányok*
46. *Boros János* (2013): *Időszerű etika*
47. *Boros János* (2014): *Szenvedély és
szükségyszerűség*
48. *Mészáros György* (2014): *Szubkultúrák
és iskolai nevelés*
49. *Bence Erika* (2015): *Virtuális irodalomtörténet*
50. *Mekis D. János* (2015): *Auctor ante portas*
51. *Boros János* (2016): *Etika és politika*
52. *Racsko Réka* (2017): *Digitális átállás az
oktatásban.*

Hrabéczy Anett – Pusztai Gabriella **Fogyatékosággal élő hallgatók tanulmányi pályafutása a felsőoktatási adminisztratív adatok tükrében**

Nemzetközi szempontból kevésbé vizsgált terület a fogyatékosággal élő hallgatók rekrutációja, valamint a konkrét felsőoktatási intézmények esélyegyenlőséget támogató gyakorlatának a vizsgálata. A rekrutáció esetében a magyarországi eredmények rámutatnak arra, hogy a fogyatékosággal élő tanulók igen nagy arányban érintettek a szegénységben, és igen sokan érkeznek hátrányos helyzetű településekről a felsőoktatásba (Szellő és mtsai, 2013; Balázs-Földi és Dajnoki, 2016; Balázs-Földi, 2019). A Központi Statisztikai Hivatal népszámlálási és mikroenzusos adatai egyaránt vizsgálják a fogyatékosággal élő személyekből álló népességet a létszámadatok és a munkaerőpiaci elhelyezkedés tekintetében. A legújabb eredmények alapján Magyarországon a legmagasabb befejezett iskolai végzettségű fogyatékosággal élő személyek aránya növekszik, miközben az utóbbi években a fogyatékosággal élő személyekből álló népesség létszáma nem növekedett. Munkaerőpiaci helyzetük is javulni látszik a statisztikai adatok alapján a megelőző lekérdezésekhez képest, azonban ezek háttérben állhat az is, hogy szigorodtak a diagnosztikai feltételek (KSH, 2015).

Jagodics Balázs – Kóródi Kitti – Szabó Éva

Az észlelt tanári énhatékonyságot befolyásoló tényezők vizsgálata a kényszerű digitális oktatás időszakában (2. rész).

Az énhatékonyság kapcsolata egyéni jellemzőkkel, valamint a tanári munka egyes tényezőivel

Az egyik legérdekesebb eredményt mégis a diákok életkorának és a hatékonyság-élmény kapcsolatának vizsgálata során kaptuk. Arra számítottunk, hogy a diákok életkorának előrehaladtával egyre nagyobb hatékonyság-élményt fogunk tapasztalni, hisz a digitális oktatás az önálló tanuláson kívül komoly szövegértési és informatikai kompetenciát igényel, amivel az idősebb diákok már inkább rendelkeznek. Ehelyett pontosan fordított összefüggést kaptunk. A leghatékonyabbnak az 1–4. osztályban tanítók érezték magukat, és ez a hatékonyság-élmény minden korosztályban csökkent. A legalacsonyabb a 9–13. osztályt tanítók esetében volt. Ezt az eredményt

nem tudjuk szakirodalmi ismeretekre támaszkodva, sem fejlődéslélektani szempontokra alapozva magyarázni (hisz ehhez hasonló vizsgálatokat még nem volt mód végezni). A legvalószínűbb, hogy az eredmény elsősorban a szülők szerepével magyarázható. Mivel a pedagógusok tanári munkájuk hatékonyságát elsősorban a diákok teljesítményének sikeressége alapján tudják lemérni, így ha elkészül a feladat, ha jó a válasz, az arra utal, hogy a tanári munka eredményes volt, mert a diák megtanulta a tananyagot, képes megoldani az arra épülő feladatokat. Ezt az eredményességet a digitális oktatás időszakában az alsó tagozatosok esetében a szülők nagymértékben elősegítették, sok esetben ők töltötték fel, fotózták le a diákok munkáit, és talán az elkészítésben a kérdés megértésétől a megválaszoláig jelentős energiákat fektettek. A gyermek életkorának előrehaladtával a szülői kontroll és segítségadás fokozatosan csökkent.

Turós Máttyás – Dorner László **Pedagógusok egy fejlesztési program fókuszában**

A regressziós modellek nem erősítették meg azt a feltételezést, hogy a pedagógus szak módszertani, nevelési és munkakörülményekkel kapcsolatos problémahorizontjai döntő mértékben határozzák meg az alkalmazott módszertant. A regressziók alapján inkább az jósolható be, hogy minél kevésbé tartja valaki meghatározónak a nevelési problémákat, a tanítás sikerességének zálogát annál inkább a tanulóknak és a módszerekben fogja látni. A nevelési problémák észlelése még a Komplex Alapprogram hasznosságának megítéléséhez sem jó prediktor, eredményeink szerint a módszertani megújulást leginkább azok fogják támogatni, akik elfogadják a külső tanácsadást szakmai döntéseikben és nem gyakran alkalmaznak frontális munkaformát – ugyanakkor a módszertan megválasztásánál saját szakmai döntést is hoznak. Mivel a kutatás egy időszakát jelentős mértékben meghatározta a digitális munkarend, az ide vonatkozó eredmények értelmezésénél körültekintéssel kell eljárni: a program hasznossága megítélésének év végére történő erősen negatív változását a digitális munkarend körüli módszertani nehézségek, valamint a program személyes tanulói jelenlétre épülő módszertana okozza. E limitációval együtt kutatásunk jelentős, általános tapasztalattal is szolgáló eredményének tekintjük, hogy a pedagógusok munkaterhelés-érzékelése és terheléssel való küzdése nem függ össze a tanulók családi hátterével, tanulmányi eredményeivel. Váratlan eredményként értelmeztük, hogy a pedagógus-életpályamodell szerint I. kategóriába sorolt pedagógusok 2/3 része elutasító vagy autoritáskövető módon támogató, és csak 1/3 része támogató egy módszertani újtásra irányuló programmal kapcsolatban, miközben az életpályamodellben történő előrelépés megfordítja ezt az arányt.